

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№2(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 784 sahifa,
2-fevral, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyuu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Kasbiy mahorat va tajribalarni rivojlantirishning mazmuni, shakl va usullari	22
<i>Yo'ldasheva Feruzaxon Shavkatbekovna</i>	
O'zbek tili darslarida 5E modelini qo'llash orqali ta'lim sifatini oshirish: Chimboy tumani 36-sonli ixtisoslashtirilgan maktab misolida	26
<i>Kojamuratova Ulbosin Punkitbaevna</i>	
Shaxs ijtimoiy faolligi: tushuncha va tahlil.....	29
<i>Baxriyeva Nargiza Axmadovna</i>	
Fiziognomika va psixologik yondashuvlar asosida portret qalamtasviri ta'limini takomillashtirish.....	33
<i>Babadjanov Axmadjan Xudayberdiyevich</i>	
Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini pedagogik texnologiyalar asosida rivojlantirish	37
<i>Nusharov Bobir Bolbekovich</i>	
Личностные характеристики как ассимиляция системы отношений младших школьников и предмет воспитательного воздействия учителя	41
<i>Олимова Азиза Кахрамоновна</i>	
"Vitagen ta'lim texnologiyalari" asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini o'quvchilarda perseptiv qobiliyatni rivojlantirishga o'rgatishning didaktik imkoniyatlari	47
<i>Tursunboyeva Kamola Iloxmjon qizi</i>	
Ekologik ta'lim va tarbiya asosida talabalarda ekoturistik madaniyatni rivojlantirishning pedagogik-metodik asoslari.....	50
<i>Kamolov Baxtiyor Xasanboyevich</i>	
Individual ta'lim trayektoriyasi: maktabgacha yoshdagi bolalarda ekspressiv nutq buzilishlarining o'ziga xos xususiyatlari	54
<i>Fayziyeva Nozima Oybek qizi</i>	
Boshlang'ich sinf matematika darslarida mantiqiy masalalardan foydalanish samaradorligi	59
<i>Ibragimova Nozima Ulug'bekovna, Pardayeva Hosila Qudratulla qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda tarbiyachining kreativ roli	64
<i>Botirova Lobar Kamolovna</i>	
O'quvchilarda mantiqiy fikrlashni rivojlantirish.....	69
<i>Kaipova Tazagul, Kaipova Elmira</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini zamonaviy kasb-hunarlariga qiziqtirishda integrativ usullardan foydalanish	73
<i>Ergasheva Nigora Erkinovna</i>	
Proposals for the Development of Education in Teaching Musical-Historical and Theoretical Subjects	76
<i>Sobirova Gulkhayo Aktamjonovna</i>	
Raqamli ta'lim sharoitida talabalarda mediakompetentlikni rivojlantirishning nazariy asoslari.....	81
<i>Rustemov Abseit Trijan o'g'li</i>	
Hamkorlik ko'nikmalarini takomillashtirishga oid tajriba-sinov ishlarini tashkil etish mazmuni	85
<i>Baxramova O'ramol Uralovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining matn ustida ishlash orqali o'quvchilarning nutqiy kompetensiyalarini rivojlantirishda nazariy asoslanish mohiyati.....	88
<i>Boxodirova Muxlisa Xoljigitovna</i>	
Zoologiya fanini o'qitish jarayonida talabalarining ilmiy-tadqiqot faolligini rivojlantirish mexanizmlari	92
<i>Dushekeeva Nasiba Rustembaevna, Arepbaev Islambek Muratbaevich</i>	
Ingliz tilini o'rganishda zamonaviy texnologiyalarning roli	96
<i>Ergasheva Mehriyona</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilarining tasviriy ko'nikmalarini shakllantirishning nazariy asoslari.....	100
<i>Jummayeva Sayyora Shokir qizi</i>	

The Role of Digital Technologies and Virtual Reality in Modern English Teaching Methodologies	104
<i>Seilkhanova Rita Nurniyazovna, Kalbaeva Mexriban Elbrus qizi</i>	
Sog'lom separatsiya orqali yoshlar sog'lig'ini mustahkamlash: tibbiy-psixologik yondashuvning empirik tahlili	109
<i>Mavlyanova Surayo Sultanaliyevna</i>	
Badiiy-tarixiy meros asosida pedagog shaxsini tarbiyalash: nazariya va amaliyot uyg'unligi	112
<i>Qodirova Mavluda Maxodir qizi</i>	
Gamified Programming Platforms: Analysis and Recommendations	116
<i>Ra'nokhon Ne'matjon kizi Rakhimova</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida giperaktiv bolalar bilan ishlashning ilmiy-nazariy asoslari	123
<i>Raimqulova Sojida Abdusaid qizi</i>	
Qandli diabet bilan og'riqan bemorlarga pedagogik yordam ko'rsatish tizimi.....	126
<i>Shermatova Yakut Sabirovna</i>	
O'smirlar o'rtasida kiberbulling	129
<i>Tashbekova Aziza Mirsuxbatovna</i>	
Uzoq muddatli davolanishga muhtoj bolalar uchun tyutorlik yordamini tashkil etish	132
<i>Tolipova Pokiza Xasan qizi, Isamuxamedova Dildora Raxmatilayevna</i>	
Zamonaviy maktablarda xavfsizlik madaniyatining roli.....	135
<i>Turdiyeva Zilola Jalilovna</i>	
Global akademik reyting va raqobat muhitida xalqaro olimpiadalarning o'rni	138
<i>Xalikova Umida Mirovna</i>	
Tarbiyachining bolalarni tasviriy faoliyatga o'rgatish jarayonidagi o'rni	143
<i>Xasanova Shaxnoza To'xtasinovna, Rahimova Umida Abdurasul qizi</i>	
Biologiya darslarida TIMSS topshiriqlarini integratsiyalash.....	148
<i>Zayniyev Suxrobjon Islombek o'g'li, Komiljonova Muslima Shuxrat qizi</i>	
О трансверсальных компетенции воспитателя дошкольного образования.....	153
<i>Садыкова Шоиста Акбаровна, Назарматова Дилшода Умаралиевна</i>	
Talaba-yoshlarni mustaqil oilaviy hayotga tayyorlashning pedagogik-psixologik xususiyatlari	156
<i>Kushakova Gulnora Egamkulovna</i>	
Yosh oilalarda ajralishlarni bartaraf etishning pedagogik mexanizmlarini aksiologik yondashuv asosida takomillashtirish	160
<i>Normurodova Gulnora Ikromovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tarbiyachilarining innovatsion faoliyatini rivojlantirish mexanizmlari	164
<i>Mamadaliyeva Dildora Alisher qizi</i>	
Psixologik zo'ravonlikning o'smirlarda destruktiv xulq shakllanishiga ta'siri	168
<i>Jurakulova Dildora Ziyadullayevna</i>	
Maktab maslahatchilarining boshqaruv kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari	172
<i>Kazakova Saxiba Abdurayimovna</i>	
Kichik maktab yoshi o'quvchilarida ongli intizomni tarbiyalashning samarali usullari.....	178
<i>Ziyayev Adxamjon</i>	
Lingvokulturologiyada konsept tushunchasining nazariy talqini	182
<i>Jo'rayeva Nozima Nozim qizi</i>	
Sport takomillashuvi bosqichida voleybolchilarning sakrash qobiliyatini rivojlantirish texnologiyasi	185
<i>Shaimardanov Sherbek Abdurashid o'g'li</i>	
Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda nutq rivojlanishining pedagogik-psixologik xususiyatlari	189
<i>Teshaboyeva Feruza Raximovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar psixologiyasiga oilaning katta avlodi va ularning ta'siri.....	192
<i>Ashirova Sojida Baxromovna</i>	
Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining kasbiy-metodik tayyorgarligini differensial yondashuv asosida o'qitishning tarixiy pedagogik ildizlari	196
<i>Bekmuratova Shoxida Ne'matjonovna</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Talabalarda yozuv kompetensiyasini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish	200
<i>Jabborova Salomat Abdijalilovna</i>	
Integrativ o'qitish asosida bo'lajak logopedlarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish mazmuni.....	204
<i>Maxmudova Madinaxon Sobirxonovna</i>	
6-7 yoshli bolalarda mehnatsevarlik xislatlarini shakllantirishda xalq og'zaki ijodidan foydalanish	208
<i>Kasimova Dilrabo Baxadirovna, Omonxonova Muzayamxon Sarvar qizi</i>	
Bo'lajak surdopedagoglarni koxlear implantli bolalar bilan ishlashga tayyorlashda amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish texnologiyasi	213
<i>Raximova Xurshidaxon Sadikovna</i>	
Yevropa muhandislik ta'limi tajribasi asosida texnika yo'nalishlari talabalarida texnik kompetentlikni rivojlantirishning pedagogik mexanizmlari	217
<i>Xalikova Nargiza Abduvaliyevna</i>	
Tilning obrazli kuchi: perifrazalar turlari va xususiyatlari	221
<i>Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna</i>	
Inklyuziv ta'lim sharoitida boshlang'ich sinf o'quvchilari bilan ishlashning pedagogik va psixologik xususiyatlari.....	224
<i>Zayirkulova Nozima Ilyas qizi</i>	
Mentorlik faoliyatida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish	229
<i>Zikriyayev Zokir Mamirovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida mustaqil fikrlashni rivojlantirish.....	232
<i>Xadicha Muxammadiyeva Karomatovna, Sunnatullayeva Amina</i>	
Professional kompetentlik va uning shaxs psixologik xususiyatlari bilan o'zaro bog'liqligi	235
<i>Artikova Nodira Shavkat qizi</i>	
Talaba qizlarni jismoniy faolligini rivojlantirish tasnifi va ularni orgatish metodikasi.....	240
<i>Otasheva Oysanamxon Hamidulla qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda shaxslararo munosabatlar o'rtasidagi bog'liqlik	245
<i>Bekchanova Kuvanch Roximovna</i>	
Voleybolchilarni tayyorlashda differensial vositalaridan foydalanishning zarurligini, ularning o'yin ampluasini hisobga olgan holda aniqlash usullari	249
<i>Kambarov Kozimjon Ibragimovich</i>	
2-toifa diabet bilan bog'liq stressga qarshi kurashish strategiyalari va psixologik holatlar	254
<i>Sadikova Umida Botirovna</i>	
Boshlang'ich ta'limda vizual va multimediyaviy texnologiyalarning pedagogik-psixologik ahamiyati	258
<i>Raximova Faridabonu Alisher qizi</i>	
Boshlang'ich sinf ona tili darslarida VARK modeli asosida multimodal o'qitishni tashkil etish (OAK talablariga mos maqola).....	261
<i>Raximova Mushtariy Alisher qizi</i>	
Raqamli ta'lim muhitida veb-texnologiyalar asosidagi platformalarning dasturiy ta'minotini ishlab chiqish va optimallashtirish	264
<i>Zoxidov Jahongir Botirxonovich</i>	
Eshitishida nuqsoni bo'lgan koxlear implantli bolalar og'zaki nutqini umumta'lim jarayonida ona tili darslarida rivojlantirish metodikasi.....	272
<i>Isoqjonova Dilfuzaxon Muxtorjon qizi</i>	
Bo'lajak surdopedagoglarni mustaqil ta'lim jarayonida kasbiy malakani shakllantirishning samarali metodlari	276
<i>Teshabayeva Oygul Fazliddinovna</i>	
Yetuklik yoshidagi ayollarda hayotdan qoniqish darajasiga o'ziga ishonch va o'z-o'zini qadrlashning ta'siri	280
<i>M. R. Sultonova</i>	
Shifoxonalarda tashkil etilgan maktablarda bemor o'quvchilar bilan faoliyat olib boruvchi pedagoglarga qo'yiladigan talablar	284
<i>Umarova Saboxon Minavvarovna, Abdusattorova Gulxumor</i>	

Chet til ta'limida mustaqil ishni tashkil etish masalalariga doir	287
Erkayev Elmira Temirovich	
10–11 yoshli futbolchilarda tezkorlik sifatini rivojlantirish metodikasi.....	294
Ishmuratov Hasanboy Karimjonovich	
Jismoniy tarbiya darslarida boshlang'ich sinf o'quvchilarining samaradorligini oshirish usullari	298
Yaqubov Arslon Maxmudovich	
Mahmudxo'ja Behbudiy faoliyati va uning o'rganilishi	301
Dinora Eshboyeva Alisher qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarda axloqiy kompetensiyalarni kasbiy faoliyatida qo'llay olish. Axloqning kelib chiqishi va asoslanish masalasini nazariy tahlil qilish	306
Shaxayev Baurjan Seytgaliyevich	
Maktabgacha ta'limda STEAM ta'lim texnologiyalarini qo'llashda raqamli ta'lim texnologiyalaridan foydalanish	310
Ahmedova Zuhraxon Mamurovna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarda elementar matematik tasavvurlarni shakllantirishning dolzarbligi va zaruriyati	314
Mirzabayeva Zebo Umarovna	
Elektrolitlarda elektr toki mavzusini o'qitishda noto'g'ri tasavvurlar va ularni bartaraf etish metodikasi	317
Xoliqov Qurbonboy To'ychiyevich	
Mediata'lim asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining milliy tarbiya faoliyatini takomillashtirish .	323
Ibodullaeva Dildora Shukurulla qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida inklyuziv ta'limga jalb etilgan imkoniyati cheklangan bolalar bilan ishlashda montessori metodikasining uyg'unligi	327
Ismatova Shodiya Ne'matilla qizi, Xaydarova Shaxlo Narzullayevna	
XIV asr oxiri va XV asr boshlari turkiy tillar taraqqiyotini o'rganishda "Kitob ul-Bulg'at" asarining lingvistik tadqiqi	332
Tursunaliyeva Muslimabonu Abduvosit qizi	
Informatika ta'limida interfaol o'quv majmualari asosida o'yinli texnologiyalarni qo'llash orqali o'quvchilarning bilim va kompetensiyalarini rivojlantirish.....	336
Nabiyev Feruz Abdumannonovich	
STEAM loyihalari asosida maktab o'quvchilarida tadbirkorlik ko'nikmalarini shakllantirish.....	341
Choriyor Maxmatraimov Eshmamatovich	
Psixolog talabalarda tolerantlik va madaniyatlararo kompetensiyalarni shakllantirish	345
Akbaraliyeva Asilaxon Tojiddinovna	
Raqamli ta'lim muhitining pedagogik salohiyati asosida o'quvchilarning kreativ qobiliyatlarini rivojlantirish (texnologiya fanini o'qitish misolida).....	348
Kulboyeva Dilnoza Abdug'ofurovna	
O'zbek tili – faxrim, g'ururim	351
H. Shukurova, M.Jumanazarova	
Zamonaviy dars – pedagogik ijodkorlikning asosiy maydoni.....	355
M. Kuzibayeva	
Talabalarni ta'lim jarayonida sun'iy intellekt elementlaridan foydalanishga tayyorlash metodikasini takomillashtirish.....	358
Mastonov Jahongir Mamatqul o'g'li	
Raqamli maktabda yashil o'quv dasturi: kengaytirilgan va virtual reallik texnologiyalari bilan integratsiyaning pedagogik modeli.....	362
Maxmudov AbdIQodir Yusupovich	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida kasbiy faoliyat jarayonida pedagogik empatiyani shakllantirish pedagogik muammo sifatida.....	367
Orinbaeva Jarqinay Djuginis qizi	
Gamified Programming Platforms: Analysis and Recommendations	371
Ra'nokhon Ne'matjon kizi Rakhimova	

Bo'lajak o'qituvchilarning raqamli kompetentligini rivojlantirishda nazariya va amaliyot integratsiyasi muammolari	377
Sh. A. Xujakulov, T. B. Kadirov	
Uzoq muddat davolanayotgan bolalarning matematik savodxonligini oshirishda fanlararo bog'lanishning roli.....	383
Tursunova Dildora Ziyadullayevna, Ochilov Orazbek Qosim o'g'li	
Sayyid Burhoniddin Muhaqqiq Termiziyning "Maorif" asarida bilish etikasi va ma'naviy-axloqiy tarbiya	387
Tursunova Nilufar Samiyevna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining og'zaki nutqini rivojlantirishning psixologik xususiyatlari	393
Tursunova Saida Isakovna	
Yosh avlodni tarbiyalashda hamkorlik tarbiya texnologiyasining o'rni	396
Pirliyeva Gulmira Botir qizi	
Integrativ raqamli-didaktik yondashuv asosida interfaol o'quv majmuallardan foydalanish muammolari va rivojlanish istiqbollari.....	400
Nabiyev Feruz Abdumannonovich, Mamanazarov Baxrom Jumonovich	
Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarni tasviriy faoliyatda bilish jarayonlarini rivojlantirish	405
Sadirova Kamola Giyozovna	
Kurash sport turining yoshlar jismoniy va ma'naviy rivojlanishidagi ahamiyati.....	409
O'razboyeva Adiba Abdug'ani qizi	
Bo'lajak oilaviy shifokorlarning kasbiy motivatsion rivojlanishini ta'minlashning pedagogik yondashuvlari.	413
Xalmuxamedov Bobir Taxirovich	
О развитии учебно-познавательной деятельности студентов	418
М. Халикова	
Психологические механизмы искажения истины в процессе социализации: нормативно-когнитивная модель и смешанное эмпирическое исследование	421
С. Ю. Нишанов	
Методы повышения речевой активности студентов в процессе обучения иностранному языку.....	425
Утешова Зернегул Хурметуллаевна	
Prenatal va erta chaqaloqlik rivojlanishi va rivojlanishning biologik asoslari	429
N. Mirbabayeva	
O'smir shaxsining rivojlanishi	433
Matyakubova Shohista Odamboy qizi	
O'zbekistonning ma'naviy va madaniy hayotida jadidlarning tutgan o'rni	435
N. M. Qodirova	
Development of Physical Qualities Through the Use of Special Physical Exercises With Student Participation.....	439
Rikhsiev Dilshod Shavkatovich	
Tabiiy fan darslarida STEAM ta'lim texnologiyasidan foydalanishning ahamiyati	442
Umaraliyeva Baxtilaxon Raxmonali qizi	
Special Physical Exercises in Coxarthrosis During the Preoperative and Postoperative Periods of Rehabilitation.....	446
Valiev Farrukh Nigmatjonovich	
Роль цифровых технологий и дидактических принципов в учебных практик.....	449
Байметов М. М.	
Uzoq muddat davolanishga muhtoj bo'lgan o'quvchilarning ijtimoiy moslashuvchanlik ko'nikmalarini shakllantirish – didaktik zaruriyat sifatida	453
Xoliqulova Dilnoza Sheraliyevna	
Boshlang'ich sinf o'qish savodxonligi darslarida amaliy metodlar asosida kollaborativ va kommunikativ ko'nikmalarini shakllantirish	457
Farsaxonova Mastura Jalol qizi	
Maktabgacha ta'limni rivojlantirishning yangi tamoyillari	464
O'tayev Akram Yo'ldoshevich	

Chet tilda tinglab tushunishdagi muammolar va ularni bartaraf etish usullari	467
<i>Jumayeva Gulxan Amrullayevna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning verbal-kasbiy kompetensiyalarini takomillashtirishning ijtimoiy ahamiyati	471
<i>Nematova Gulsanam Abdullayevna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida "Tibbiy biologiya. Umumiy genetika" fanini o'qitishning psixologik jihatlarining amaliy ahamiyati.....	476
<i>Sharipova Farida Salimjanovna</i>	
Fransuz tili ta'limida madaniyatlararo muloqot kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik tizimi	483
<i>Muzaffarova Nodira Mardonovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida takomillashtirilgan sifat menejmentini amaliyotga tatbiq etish bo'yicha tajriba-sinov ishlari.....	488
<i>Mirzayeva Shaxida Abdinabiyevna, Mamanazarova Nargiza Komildjanovna</i>	
Maktab ta'lim jarayonida interaktiv simulyatoralarni VISC-5E pedagogik modeli asosida integratsiya samaradorligini tahlil qilish (Ixtisoslashtirilgan maktablar misolida).....	492
<i>Qo'chqorov Shaxzod Begali o'g'li, Turabjanov Sadritdin Maxamatdinovich</i>	
Rinolaliyada tovushlar talaffuzining rivojlanish xususiyatlari	500
<i>Baltabayeva Durdona Erkin qizi</i>	
Intellectual mulk egalari muvaffaqiyatga erishishning psixologik omillari	504
<i>Shamshetov Jiyenbay Karamaddinovich</i>	
O'zbek xalq ertaklarida bola shaxsi ijtimoiy shakllanishiga doir pedagogik qarashlarning ifodalanishi.....	507
<i>Askarova Zuhra Shavkat qizi</i>	
Turkiy yozma yodgorliklarda soletsizm fenomeni: genezisi va funksional xususiyatlari	511
<i>D. A. Raxmatova</i>	
Bo'lajak pedagoglarni bolalar ijtimoiylashuvini boshqarishga tayyorlash metodikasi	517
<i>Toxtasunova Gulbaxor Abdurazzakovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida "Raqamli direktor" axborot-boshqaruv tizimini joriy etish va undan foydalanish mexanizmlari	521
<i>Berdalievna Gulasal Abdukunduzovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda refleksiv kompetensiyalarni rivojlantirishda o'yinning ahamiyati.....	526
<i>Xomidova Dilorom Abduraxmonovna, Xoshimova Zuxra Sulton qizi</i>	
Current Problems of Teaching Instrumental Performance in the Field of Music Pedagogy	531
<i>Mirsadullaev Mirlaziz Mirmuslimovich</i>	
Methods of Forming the Readiness of Students With Disabilities for Lessons Using an Individual Approach.....	535
<i>Kuzieva Gulnoza Makhamadaliyevna</i>	
Pedagogical Factors in Enhancing Performance Skills in a Choral Ensemble	540
<i>Akhmedov Bakhodirkhon Sayfiddinovich</i>	
Yassaviy hikmatlarini adabiy sharhlash usuli orqali o'qitish.....	545
<i>Kenjayeva Rayhona Muzaffar qizi</i>	
Yosh suzuvchilarning jismoniy tayyorgarligini takomillashtirish usullari: kinematik zanjir va integrativ yondashuv	550
<i>Yuldashova Madina Murodjon qizi</i>	
10–13 yosh suzuvchilarning tezkorlik jismoniy sifatlarini rivojlantirish usullari: sezgir davr va sportga xos yondashuv	556
<i>Ortiqova Ma'muraxon G'ulom qizi</i>	
Yosh taekvondochilarda qat'iy tartiblashtirilgan mashqlar (pumse)da tezkorlik jismoniy sifatlarini rivojlantirish usullari	563
<i>Vahobov Asadbek Akramjon o'g'li</i>	
O'zbek jang san'ati bilan shug'ullanuvchi sportchilarning tezkorlik jismoniy sifatlarini rivojlantirishda integrativ-milliy yondashuv usuli.....	570
<i>Jo'raboyeva Odinaxon Umid qizi</i>	
Maktab o'quvchilarini stol tennisi sport turiga qiziqtirish va ularning umumiy jismoniy tayyorgarligini oshirish metodikasi	576
<i>Azimova Dilnoza Raximjon qizi</i>	

Tibbiy madaniyatning psixologik xususiyatlari	579
<i>Asraxonova E'tibor Abduvahob qizi</i>	
Shaxsda agressiv xulq-atvorni shakllanishi borasida xorij psixologlarining yondashuvlari	582
<i>Xojiakbarova Dildora Abdug'afforovna</i>	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalashda milliy qadriyatlardan foydalanish texnologiyalari.....	586
<i>Sodiqova Shoista Akbarovna, Lutfullayeva Iroda Abduvahob qizi</i>	
Til ta'limining hozirgi holati.....	590
<i>Kushkarbekova Marjan Usenovna</i>	
Talabalarning ijodiy rivojlanishida kretivlikning asosiy yo'nalishlari	593
<i>Alimova Gulchehra Qobilovna</i>	
Xorijiy tillarni o'rganishda yozma nutqning ahamiyati	596
<i>Safarova M. A.</i>	
Qoraqalpoq sinflarda o'zbek tili fanini o'qitishning lingvodidaktik asoslari.....	600
<i>Venera Allashova Tanirberdievna</i>	
Интеграция искусственного интеллекта в образование: польза или вред.....	602
<i>Karimbayev Atabek Merdanovich</i>	
Tibbiy kimyo darslarida talabalarning klinik tafakkurini rivojlantirish usullari	606
<i>Xolmurodova D. K., Safarova N. S.</i>	
Intellektual avlod – sog'lom jamiyat poydevori: tibbiyot talabalarining o'quv jarayonida kommunikativ kompetentligiga ta'sir etuvchi psixologik omillar	610
<i>Tursunbekova Nozima</i>	
Sportning voleybol turi bo'yicha talabalar o'rtasida musobaqalar tashkil etish va o'tkazishda raqamli texnologiyalardan foydalanish	613
<i>Roziqov Normurod Elmonovich</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktorlarining axborot kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	618
<i>Xalilayev Batirjon Taxirovich</i>	
Inklyuziv ta'lim sharoitida alohida yordamga muhtoj bolalar integratsiyasi va korreksiyasi.....	622
<i>Olimova Nodirabegim Ibroximjon qizi, Sulaymonova Shahnoza Alisher qizi</i>	
Sportning gandbol turi bo'yicha talabalar o'rtasida musobaqalar tashkil etish va o'tkazish texnologiyalarini takomillashtirish	626
<i>Berdiyev Jamshid Baxriddinovich</i>	
18–21 yoshdagi talaba futbolchilarning musobaqa faoliyati jarayonida hujum harakatlarining miqdoriy va sifat ko'rsatkichlari	631
<i>Djemilov Temur Rasimovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining jismoniy tarbiya darslarida harakatli o'yin vositalari orqali sog'lomlashtiruvchi mashg'ulotlar samaradorligining ahamiyati.....	636
<i>Eshpo'latova Dilnoza Mamaniyoz qizi</i>	
Ota-ona bilan munosabatlarning maktabgacha yoshdagi bolalarning rivojlanishiga ta'siri.....	641
<i>Izaitullayeva Lazokat Eshimboyevna</i>	
Yosh futbolchilarning jismoniy tayyorligini oshirishda kompleks mashg'ulot tizimining samaradorligi.....	646
<i>Zaripova Farida Abdullayevna, Kamoliddinov Sharif Kamoliddin o'g'li</i>	
Boshlang'ich tayyorgarlik bosqichida sport gimnastikasi mashg'ulotlarini rejalashtirishning ilmiy-uslubiy asoslari.....	650
<i>Mirzayev Dilshod Xamidovich</i>	
Mahalla – “jonli muzey”: 6–7 yoshli bolalarda milliy g'ururni lokal identifikatsiya orqali kuzatish modeli.....	654
<i>Omondavlatova Diyora Otabekovna</i>	
Yengil dizatriyali bolalarda nutqning bo'g'in tuzilishi va uning shakllanish xususiyatlari.....	658
<i>Pardayeva Muxlisa Furqat qizi</i>	
Ochilmagan bo'z qalblar hazor.....	662
<i>Eshpulatova Saodat Maxmatovna</i>	

Speaking Fluency Development Based on CEFR Linguistic.....	665
<i>Abdullayeva Charos Farkhodovna</i>	
Integrating Visual-Based Activities in English Lessons for Primary School Pupils.....	670
<i>Ataullayev Fazliddin</i>	
Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning boshlang'ich ta'lim sifat va samaradorligiga ta'siri	674
<i>Bovanova Umida Abduvahobovna, Ashurova Dildora Baxtiyor qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'quv faoliyatini rivojlantirishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining roli	679
<i>Bovanova Umida Abduvahobovna, Radjabova Gulchexra Xalbayevna</i>	
Lotin tilini o'qitishda metodlarning qo'llanilishi va uning ahamiyati	683
<i>Eshmurodova Shirin Oybekovna</i>	
Nutqiy kompetensiyaning integratsion o'qitishda yangi metodlari va usullari.....	686
<i>Fayzullayev Sarvar Ibrohim o'g'li</i>	
Talabalarda affliativ motivatsiyani rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari va komponentlari	689
<i>Omonova Nilufar Omon qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ta'lim samaradorligini oshirishda gamifikatsiya elementlaridan foydalanishning o'rni	694
<i>Ovxunov Iqboljon Abdunabiyevich, Qodirova Sarvinoz Bahodir qizi</i>	
Tikuv texnologiyalari asosida o'quvchilarning amaliy topshiriqlar bajarish ko'nikmalarini rivojlantirish	698
<i>Qulmamatova Xurshida Abduxamidovna</i>	
Bo'lajak muhandislarning xorijiy til bilish ko'nikmalarini rivojlantirishda individual va differensial yondashuvlar uyg'unligi.....	702
<i>Qurbonova Nafisa Saidjonovna</i>	
Tarbiya panin oqituv arqali oqivshiflardin kreativ qabiletin rawajlandiruv.....	706
<i>Reymova Gulaim</i>	
Mirishkor toponimlarining leksik-semantik xususiyatlari	710
<i>Ro'ziyeva Hilola Fayzulla qizi</i>	
Taekvondochilarning jismoniy tayyorgarligini oshirish metodikasi.....	714
<i>Saydaxmadov A'zamxon Valixonovich, Qosimova Nargizaxon Rustamxon qizi</i>	
The Role of Music in Human Spiritual Development and Educational Significance.....	717
<i>Shokirkhonov Bakhtiyorxon Botirkhonovich</i>	
Boshlang'ich ta'limda tabiatga ongli munosabatni shakllantirishning nazariy metodologik asoslari.....	722
<i>Sayfetdinova Dildora Ikramitdinovna</i>	
Gematologik-onkologik kasalliklarga chalingan o'quvchilar uchun hospital maktablarida ta'lim jarayonini tashkil etish	726
<i>Isamuxamedova Dildora Raxmatillayevna, Qayumova Sabrina To'liqin qizi</i>	
Neologizmlar – badiiy matnda uslubiy vosita sifatida	730
<i>Ibragimova Shoira Normuminovna</i>	
Optimisation of Technical and Physical Potential in the Implementation of the Rotational Method of Pushing the Core.....	733
<i>Tajimbetov Anvar Tengelbayevich</i>	
Magistrlarning ijodiy salohiyatini rivojlantirish – kasbiy faoliyatda o'z-o'zini shakllantirish omili sifatida.....	736
<i>Turmatov Jaloliddin Raxmatullayevich</i>	
Raqamli ta'lim muhitida bo'lajak o'qituvchilarda informatsion-analitik kompetentlikni rivojlantirish modeli.....	743
<i>Usmonova Kamola Erkinovna</i>	
Bo'lajak chet tili o'qituvchilarining ijtimoiy lingvistik kompetensiyasini rivojlantirish mexanizmlari.....	749
<i>X. A. Suyunova</i>	
Tinglab tushunish kompetensiyasini rivojlantirishda autentik materiallarning o'rni.....	752
<i>Xudoyberdiyeva Zumrat Xudayberdiyevna</i>	
Motivatsiya – inson faoliyatini harakatga keltiruvchi psixologik omil sifatida	756
<i>Yo'ldoshev Javlon Ablanazar o'g'li</i>	

Цифровые технологии и искусственный интеллект в обучении иностранным языкам: теоретико-методологический анализ	760
Абидова М. И., Абидова Д. М.	
Сюжетно-ролевая игра как способ психоэмоционального развития детей дошкольного возраста, находящихся на длительном лечении.....	764
Амитова Майисия Рахмателлаевна	
Эффективные приемы презентации лексики на уроках иностранного языка	767
Гилязиева Насиба Михайловна	
Речевые действия в методике формирования коммуникативной компетенции при обучении РКИ...	770
Ислямова Сония Юнусовна	
Трансформация ценностей, связанных с физической активностью, у представителей разных поколений: результаты современных исследований.....	779
У. Ш. Салимов	

BO'LAJAK PEDAGOGLARNI BOLALAR IJTIMOIYLASHUVINI BOSHQARISHGA TAYYORLASH METODIKASI

Toxtasunova Gulbaxor Abdurazzakovna
 "University of economics and pedagogy" NOTM
 Maktabgacha ta'lim o'qituvchisi
 ADU mustaqil tadqiqotchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada bo'lajak pedagoglarni bolalar ijtimoiylashuvini boshqarishga tayyorlash muammosi kompleks pedagogik yondashuv asosida yoritilgan. Tadqiqot jarayonida bolalar ijtimoiylashuvining nazariy asoslari tahlil qilinib, oliy pedagogik ta'lim tizimida bo'lajak o'qituvchilarning ushbu faoliyatga tayyorgarlik darajasi o'rganildi. Muallif tomonidan kompetensiyaviy, shaxsga yo'naltirilgan va interaktiv yondashuvlarga asoslangan metodik model ishlab chiqildi hamda uning samaradorligi tajriba-sinov ishlari orqali asoslab berildi. Tadqiqot natijalari ishlab chiqilgan metodika talabalarning motivatsion, kognitiv, faoliyatli va refleksiv komponentlarini rivojlantirishga ijobiy ta'sir ko'rsatishini tasdiqladi. Maqolada bo'lajak pedagoglarni bolalar ijtimoiylashuvini samarali boshqarishga tayyorlash jarayonini takomillashtirish bo'yicha amaliy tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar: bo'lajak pedagog, bolalar ijtimoiylashuvi, pedagogik boshqaruv, kompetensiyaviy yondashuv, interaktiv metodlar, refleksiya, pedagogik tayyorgarlik.

Abstract: This article examines the problem of preparing future teachers to manage children's socialization based on an integrated pedagogical approach. The theoretical foundations of children's socialization are analyzed, and the current level of readiness of students in pedagogical education programs for this type of professional activity is explored. The author proposes a methodological model grounded in competency-based, learner-centered, and interactive approaches, and its effectiveness is substantiated through experimental research. The findings confirm that the proposed methodology has a positive impact on the development of motivational, cognitive, activity-based, and reflective components of students' professional training. The article also offers practical recommendations for improving the preparation of future teachers for effective management of children's socialization.

Key words: future teacher, children's socialization, pedagogical management, competency-based approach, interactive methods, reflection, professional training.

Аннотация: В статье на основе комплексного педагогического подхода раскрыта проблема подготовки будущих педагогов к управлению социализацией детей. Проанализированы теоретические основы социализации детей, а также изучено современное состояние готовности студентов педагогических направлений к данному виду профессиональной деятельности. Автором разработана методическая модель, основанная на компетентностном, личностно-ориентированном и интерактивном подходах, эффективность которой подтверждена результатами опытно-экспериментальной работы. Полученные результаты свидетельствуют о положительном влиянии предложенной методики на развитие мотивационного, когнитивного, деятельностного и рефлексивного компонентов профессиональной подготовки студентов. В статье представлены практические рекомендации по совершенствованию подготовки будущих педагогов к эффективному управлению социализацией детей.

Ключевые слова: будущий педагог, социализация детей, педагогическое управление, компетентностный подход, интерактивные методы, рефлексия, профессиональная подготовка.

KIRISH

Zamonaviy jamiyat taraqqiyoti sharoitida bolalarning ijtimoiylashuvi masalasi ta'lim-tarbiya tizimining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. Globallashuv, raqamli muhitning kengayishi hamda ijtimoiy munosabatlar tizimining murakkablashuvi bolalar shaxsining shakllanish jarayoniga yangicha talablarni qo'yimoqda. Ushbu holat pedagog kadrlar, xususan, bo'lajak o'qituvchilarning bolalar ijtimoiylashuvini ongli ravishda boshqarish, yo'naltirish va pedagogik jihatdan qo'llab-quvvatlash kompetensiyalarini rivojlantirish zaruratini kuchaytirmoqda.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, umumiy pedagogik tayyorgarlik jarayonida talabalarga bolalar ijtimoiylashuvi haqida nazariy bilimlar berilayotgan bo'lsa-da, ularni amaliy boshqarish, monitoring qilish va individual yondashuv asosida yo'naltirishga oid metodik ta'minot yetarli darajada ishlab chiqilmagan. Ayniqsa, bo'lajak pedagoglarni sinf jamoasi, oila, tengdoshlar muhiti va raqamli makon ta'sirida kechayotgan ijtimoiylashuv jarayonini kompleks boshqarishga tayyorlash masalasi hanuzgacha dolzarb muammo bo'lib qolmoqda.

Ilimiy manbalar tahlili bolalar ijtimoiylashuvi, pedagogik tayyorgarlik va tarbiya texnologiyalari bo'yicha qator tadqiqotlar mavjudligini ko'rsatadi. Biroq mavjud ishlarning aksariyatida bo'lajak pedagoglarni aynan ijtimoiylashuvni boshqarish faoliyatiga metodik tayyorlash masalasi tizimli, kompetensiyaviy va amaliy yo'naltirilgan yondashuv asosida yetarli darajada ochib berilmagan. Shuningdek, oliy pedagogik ta'lim jarayonida mazkur tayyorgarlikni amalga oshirishning aniq modeli, mexanizmlari hamda samaradorlik mezonlari to'liq ishlab chiqilmagan.

Mazkur holatlar tadqiqot muammosini quyidagicha belgilash imkonini beradi: bo'lajak pedagoglarni bolalar ijtimoiylashuvini samarali boshqarishga tayyorlashning ilmiy-metodik asoslari va texnologiyalarini takomillashtirish zarurati mavjud.

Tadqiqotning maqsadi bo'lajak pedagoglarni bolalar ijtimoiylashuvini boshqarishga tayyorlash metodikasini nazariy jihatdan asoslash va amaliy jihatdan takomillashtirishdan iborat.

Tadqiqot vazifalari quyidagilardan iborat:

- bolalar ijtimoiylashuvi va uni pedagogik boshqarishning nazariy asoslarini tahlil qilish;
- bo'lajak pedagoglarni mazkur faoliyatga tayyorlashning hozirgi holatini o'rganish va muammolarini aniqlash;
- bolalar ijtimoiylashuvini boshqarishga tayyorlashning metodik modelini ishlab chiqish;
- ishlab chiqilgan metodikaning samaradorlik mezonlari va ko'rsatkichlarini belgilash;
- tajriba-sinov ishlari orqali taklif etilgan metodikaning samaradorligini asoslash.

Shu tariqa, maqolada bo'lajak pedagoglarni bolalar ijtimoiylashuvini boshqarishga tayyorlash metodikasini takomillashtirish masalalari kompleks yondashuv asosida yoritiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Bolalar ijtimoiylashuvi masalasi pedagogika va ijtimoiy psixologiya fanlarida keng o'rganilgan. Xususan, L. Vygotsky tomonidan ishlab chiqilgan ijtimoiy-madaniy nazariyada bolaning rivojlanishi ijtimoiy muhit va muloqot jarayonlari orqali amalga oshishi asoslab berilgan. Olim "yaqin rivojlanish zonasini" tushunchasi orqali kattalar va tengdoshlar bilan hamkorlik bolaning ijtimoiylashuvini jadallashtirishini ta'kidlaydi. Ushbu yondashuv bo'lajak pedagoglarni bolalar bilan hamkorlikka yo'naltirilgan metodlar asosida tayyorlash zarurligini ko'rsatadi.

Shaxs rivoji va ijtimoiylashuv bosqichlari E. Erikson tomonidan ishlab chiqilgan psixosotsial rivojlanish nazariyasida shaxsning har bir yosh bosqichida muayyan ijtimoiy vazifalarni hal etishi ijtimoiylashuvning muhim sharti sifatida talqin qilinadi. Erikson fikriga ko'ra, pedagog bolalarning yosh xususiyatlarini inobatga olgan holda ularning ijtimoiy moslashuviga ko'maklashuvchi muhit yaratishi lozim. Ushbu g'oya bo'lajak pedagoglarni yoshga mos ijtimoiy-pedagogik ta'sir usullarini egallashga yo'naltiradi.

Ijtimoiy ta'lim nazariyasi doirasida A. Bandura tomonidan ishlab chiqilgan ijtimoiy o'rganish nazariyasida bolalar xulqi kuzatish va taqlid qilish orqali shakllanishi asoslab berilgan. Uning model asosida o'qitish konsepsiyasi pedagogning shaxsiy namunasi ijtimoiylashuv jarayonida hal qiluvchi omil ekanini ko'rsatadi. Mazkur qarash bo'lajak pedagoglarning kommunikativ va axloqiy kompetensiyalarini rivojlantirish zaruratini ilmiy jihatdan asoslaydi.

O'zbek pedagog olimlaridan N. M. Egamberdiyeva tarbiyaviy jarayonni shaxsga yo'naltirilgan yondashuv asosida tashkil etish ijtimoiylashuv samaradorligini oshirishini ta'kidlaydi. Muallif bo'lajak o'qituvchilarda ijtimoiy-pedagogik kompetensiyalarni shakllantirish uzluksiz kasbiy tayyorgarlik bilan uzviy bog'liq ekanini ko'rsatadi.

Zamonaviy o'zbek pedagoglari tadqiqotlarida, xususan, Sh. Q. Mardonov ishlarida pedagog kadrlarni kompetensiyaviy yondashuv asosida tayyorlash ijtimoiylashuvni boshqarish samaradorligini oshirishi ilmiy jihatdan asoslangan. Muallif bo'lajak pedagoglarda reflektiv, kommunikativ va tashkiliy kompetensiyalarni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratadi.

Shuningdek, R. H. Djuraev ta'lim tizimini modernizatsiya qilish jarayonida pedagoglarning ijtimoiy faoliyatga tayyorligini kuchaytirish zarurligini ta'kidlaydi. Uning fikricha, oliy ta'lim jarayonida integrativ va amaliy yo'naltirilgan metodlarni qo'llash bo'lajak pedagoglarning ijtimoiylashuvni boshqarish ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi.

O'rganilgan ilmiy manbalar tahlili shuni ko'rsatadiki, bolalar ijtimoiylashuvini boshqarishga tayyorlash samaradorligi kompetensiyaviy yondashuv, ijtimoiy-madaniy muhit, model asosida o'qitish hamda shaxsga yo'naltirilgan pedagogik texnologiyalarni uyg'un qo'llash orqali ta'minlanadi. Shu bois tadqiqotda mazkur nazariy g'oyalarga tayangan holda metodik tizim ishlab chiqildi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot jarayonida pedagogik, psixologik va ijtimoiy adabiyotlarni tahlil qilish, taqqoslash, umumlash-tirish hamda tizimlashtirish metodlaridan foydalanildi. Ushbu metodlar bo'lajak pedagoglarni bolalar ijtimoiylashuvini boshqarishga tayyorlashning nazariy asoslarini aniqlash imkonini berdi. Tadqiqotda kuzatish, suhbat, anketa so'rovi va pedagogik tajriba-sinov metodlari qo'llanildi. Kuzatish metodi orqali talabalar faoliyatida ijtimoiy-pedagogik ko'nikmalarning shakllanish darajasi o'rganildi. So'rovnomalar va suhbatlar yordamida bo'lajak pedagoglarning ijtimoiylashuvini boshqarish bo'yicha bilimlari va munosabatlari aniqlandi.

Tajriba-sinov ishlari oliy ta'lim muassasasining pedagogika yo'nalishi talabalari ishtirokida tashkil etildi. Unda muallif tomonidan ishlab chiqilgan metodika asosida mashg'ulotlar o'tkazilib, tajriba va nazorat guruhlari natijalari qiyosiy tahlil qilindi. Ushbu metod metodikaning samaradorligini aniqlash imkonini berdi. Olingan natijalarni qayta ishlash jarayonida foiz ko'rsatkichlari, taqqoslash va dinamik tahlil usullaridan foydalanildi. Statistik ishlov berish tadqiqot xulosalarining ishonchliligini ta'minladi.

Qo'llanilgan metodlarning uyg'unligi ularning o'zaro integratsiyasini ta'minlab, bo'lajak pedagoglarni bolalar ijtimoiylashuvini boshqarishga tayyorlash metodikasining nazariy va amaliy samaradorligini kompleks baholash imkonini berdi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot doirasida bo'lajak pedagoglarni bolalar ijtimoiylashuvini boshqarishga tayyorlash metodikasining samaradorligini aniqlash maqsadida tajriba-sinov ishlari o'tkazildi. Unda pedagogika yo'nalishi talabalari ishtirok etib, ular tajriba va nazorat guruhlariga ajratildi. Tajriba guruhida muallif tomonidan ishlab chiqilgan metodika asosida mashg'ulotlar tashkil etildi, nazorat guruhida esa an'anaviy o'qitish jarayoni davom ettirildi.

Boshlang'ich diagnostika natijalari. Dastlabki o'lchovlar shuni ko'rsatadiki, har ikkala guruhda ham bo'lajak pedagoglarning bolalar ijtimoiylashuvini boshqarish bo'yicha tayyorgarlik darajasi yetarli emas edi. Xususan, talabalarining aksariyatida ijtimoiy-pedagogik bilimlarning fragmentar holatda ekanligi, amaliy ko'nikmalarning sust shakllangani, kommunikativ va refleksiv kompetensiyalarning yetarli darajada rivojlanmagani kuzatildi. Ushbu holat mazkur yo'nalishda maxsus metodik ta'sir zarurligini tasdiqladi.

Tajriba guruhida o'zgarishlar dinamikasi. Ishlab chiqilgan metodika asosida tashkil etilgan mashg'ulotlar (muammoli vaziyatlar, rolli o'yinlar, keyslar, refleksiv topshiriqlar) natijasida tajriba guruhida sezilarli ijobiy o'zgarishlar qayd etildi. Yakuniy diagnostika natijalari quyidagilarni ko'rsatdi: yuqori darajadagi tayyorgarlikka ega talabalar ulushi sezilarli darajada oshdi, o'rta darajadagi ko'rsatkichlar barqaror ijobiy siljishni namoyon etdi, past darajadagi ko'rsatkichlar esa keskin kamaydi. Nazorat guruhida esa o'zgarishlar nisbatan sekin va kam miqdorda kuzatildi.

Kompetensiyalar kesimidagi natijalar. Tahlil natijalari metodikaning quyidagi komponentlarga ayniqsa samarali ta'sir ko'rsatganini ko'rsatdi: motivatsion komponentda talabalarining ijtimoiylashuv jarayonini boshqarishga nisbatan kasbiy qiziqishi kuchaydi; kognitiv komponentda ijtimoiylashuv mexanizmlari va usullari haqidagi bilimlar tizimlashtirildi; faoliyatli komponentda amaliy vaziyatlarda pedagogik qaror qabul qilish ko'nikmalari rivojlandi; refleksiv komponentda esa o'z pedagogik faoliyatini tahlil qilish malakasi shakllandi.

Natijalarni muhokama qilish. Olingan natijalar shuni ko'rsatadiki, bo'lajak pedagoglarni bolalar ijtimoiylashuvini boshqarishga tayyorlash jarayoni faqat an'anaviy ma'ruza va amaliy mashg'ulotlar bilan cheklanib qolsa, yetarli samaraga erishib bo'lmaydi. Tajriba guruhida qo'llanilgan interaktiv va kompetensiyaviy yondashuvlar talabalarni faol subyekt sifatida pedagogik jarayonga jalb etgani bilan izohlanadi.

Natijalar ijtimoiy-madaniy yondashuv tarafdorlari tomonidan ta'kidlanganidek, pedagogik tayyorgarlik jarayonida hamkorlik, model asosida o'rganish va refleksiya muhim omil ekanini yana bir bor tasdiqladi. Shu bilan birga, milliy pedagogik tadqiqotlarda ilgari surilgan kasbiy kompetensiyalarni integrativ rivojlantirish g'oyasi ham empirik jihatdan o'z tasdig'ini topdi.

Aniqlangan muammolar. Tajriba jarayonida bir qator muammolar ham kuzatildi: ayrim talabalarda ijtimoiy-pedagogik faoliyatga nisbatan passiv munosabat saqlanib qoldi; amaliy mashg'ulotlar uchun vaqt resurslarining cheklanganligi sezildi; real maktab amaliyoti bilan integratsiya yetarli darajada yo'lga qo'yilmagan guruhlarda natijalar nisbatan pastroq bo'ldi. Mazkur holatlar kelgusida metodikani yanada takomillashtirish zarurligini ko'rsatadi.

Tajriba-sinov natijalari ishlab chiqilgan metodika bo'lajak pedagoglarni bolalar ijtimoiylashuvini boshqarishga tayyorlashda samarali ekanini tasdiqladi. Interaktiv metodlar, kompetensiyaviy yondashuv va reflektiv faoliyatga tayangan holda tashkil etilgan pedagogik jarayon talabalarning kasbiy tayyorgarlik darajasini sezilarli darajada oshiradi. Shu bois mazkur metodikani pedagogika yo'nalishidagi oliy ta'lim amaliyotiga keng joriy etish maqsadga muvofiq hisoblanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Olib borilgan tadqiqot natijalari zamonaviy ta'lim tizimida bo'lajak pedagoglarni bolalar ijtimoiylashuvini boshqarishga maqsadli tayyorlash dolzarb pedagogik muammo ekanini tasdiqladi. Nazariy manbalar va amaliy tahlillar shuni ko'rsatdiki, an'anaviy kasbiy tayyorgarlik jarayonida talabalar ijtimoiylashuvni boshqarish bo'yicha yetarli darajada kompleks bilim va ko'nikmalarga ega bo'lib bormayapti. Bu holat mazkur yo'nalishda maxsus metodik yondashuvni ishlab chiqish zaruratini yuzaga keltiradi.

Tadqiqot jarayonida bolalar ijtimoiylashuvi va uni pedagogik boshqarishning nazariy asoslari tizimlashtirildi hamda bo'lajak pedagoglarni ushbu faoliyatga tayyorlashning metodik modeli ishlab chiqildi. Taklif etilgan metodika kompetensiyaviy, shaxsga yo'naltirilgan va interaktiv yondashuvlar integratsiyasiga asoslangani bilan ajralib turadi. Metodikada muammoli vaziyatlar, rolli o'yinlar, keyslar va reflektiv topshiriqlardan foydalanish pedagogik tayyorgarlik mazmunini amaliy faoliyatga yaqinlashtirdi.

Tajriba-sinov ishlari natijalari ishlab chiqilgan metodikaning samaradorligini tasdiqladi. Xususan, tajriba guruhidagi talabalarda motivatsion, kognitiv, faoliyatli va reflektiv komponentlar bo'yicha ijobiy dinamik o'sish kuzatildi. Bu holat bo'lajak pedagoglarni bolalar ijtimoiylashuvini boshqarishga tayyorlash jarayonida interaktiv va kompetensiyaviy yondashuvlarning ustuvorligini ko'rsatadi. Shu bilan birga, tadqiqot davomida ayrim muammolar ham aniqlandi: talabalarning bir qismida kasbiy faollik yetarli darajada shakllanmagani, amaliy mashg'ulotlar vaqtining cheklanganligi hamda oliy ta'lim bilan maktab amaliyoti o'rtasidagi integratsiya yetarli darajada yo'lga qo'yilmagani metodikani yanada takomillashtirish zarurligini ko'rsatadi.

Umuman olganda, ishlab chiqilgan metodika bo'lajak pedagoglarni bolalar ijtimoiylashuvini boshqarishga tayyorlash samaradorligini oshiradi va pedagogik ta'lim amaliyotini boyitishga xizmat qiladi. Tadqiqot natijalarini pedagogika yo'nalishidagi oliy ta'lim muassasalarida, malaka oshirish tizimida hamda sinf rahbarlarini tayyorlash jarayonida keng joriy etish maqsadga muvofiq hisoblanadi. Kelgusida mazkur yo'nalishda raqamli pedagogika imkoniyatlari, individual ta'lim trayektoriyalari hamda maktab–oila–mahalla hamkorligini integratsiyalash asosida tadqiqotlarni davom ettirish istiqbolli yo'nalish sifatida tavsiya etiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Выготский Л. С. Мышление и речь. – М.: Педагогика, 1982. – 304 с.
2. Erikson E. H. Childhood and Society. – New York: W. W. Norton & Company, 1963. – 445 p.
3. Bandura A. Social Learning Theory. – Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, 1977. – 247 p.
4. Egamberdiyeva N. M. Tarbiyaviy ishlar metodikasi. – T.: Fan va texnologiya, 2018. – 256 b.
5. Mardonov Sh. Q. Pedagogik kompetentlik asoslari. – T.: O'qituvchi, 2019. – 192 b.
6. Djuraev R. H. Ta'lim tizimini modernizatsiya qilish asoslari. – T.: Fan, 2017. – 224 b.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №2(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.